

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Gn 1, 26 – 31

Text: Mt 22, 15 – 22 *Tehdy farizeové šli a radili se, jak by Ježíšovi nějakým slovem nastražili léčku. Poslali za ním své učedníky s herodiány, aby řekli: "Mistře, víme, že jsi pravdivý a učíš cestě Boží podle pravdy; na nikoho se neohlížíš a nebereš ohled na postavení člověka. Pověz nám tedy, co myslíš: Je dovoleno dávat daň císaři, nebo ne?" Ale Ježíš poznal jejich zlý úmysl a řekl: "Co mě pokoušíte, pokrytci? "Ukažte mi peněz daně!" Podali mu denár. On jim řekl: "Čí je tento obraz a nápis?" Odpověděli: "Císařův." Tu jim řekl: "Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, co je Boží, dejte Bohu." Když to slyšeli, podivili se, nechali ho a odešli.*

První, co se v textu dozvídáme je, že celé je to past. Farizeové se radí, jak nastražit past na Ježíše. Cílem je politicky, společensky a především nábožensky Ježíše znemožnit. Aby ztratil na veřejnost vliv. To znamená: Nejde tu o dialog! Nejde o správnou odpověď. Farizeové se nechtějí dobrat pravdy. Pravda tu nikoho nezajímá. To je třeba si uvědomit u mnoha i současných tzv. diskuzí. Protivníci spolu nediskutují proto, aby toho druhého přesvědčili o svém názoru, ale pouze, aby ho usvědčili, odrovnali, znemožnili. Ten, kdo se přesvědčit nenechá a trvá na svých názorech, je označen za člověka nepřístupného diskusi, a ten, kdo se přesvědčit dá a svůj názor v diskusi změní, je označen za bezpáteřního a názorově nekonzistentního. Tedy, ať tak či onak, kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. Volání po diskusi je jen málokdy vedeno snahou dobrat se pravdy.

Proto ani rozhovor mezi farizeji a Ježíšem nelze brát jako solidní věcnou diskusi. A už vůbec není možné z tohoto textu odvozovat návod pro dnešní dobu, zda poctivě platit státu daně nebo smíme stát v některých případech na daních ošidit. Takovou otázku ani farizeové nekladou. Jejich otázka je jiná. Nezní, zda člověk smí neplatit daně, ale paradoxně, zda je smí platit. Mohli bychom ji formulovat i takto: Má člověk uznat vpád okupační armády do země, která patří Hospodinu? Nebo má vyjádřit svůj vyznavačský postoj statečným odporem vůči okupantům? Obojí varianty jsou však nebezpečné. Ježíš si totiž má vybrat mezi náboženským nacionalismem a kolaborací s nepřáteli. Kdyby se Ježíš stal králem, zaprodal by nás cizincům nebo by tento chudý kazatel chtěl válčit s římskou velmocí? Ať tak či onak, ztratil by minimálně polovinu svých stoupenců.

A toho právě chtějí farizeové využít, aby Ježíše sprovodili ze scény. Pošlou za Ježíšem zástupce obou názorových proudů současně. Vědí, že společnost je rozdělená, a že jakákoliv Ježíšova odpověď znamená odliv příznivců. Mnozí si pak řeknou: Jestli Ježíš zastává takový názor, tak u mě končí. Dřív jsem ho následoval, ale tímto se u mě odepsal. Právě s takovou reakcí veřejnosti počítají farizeové.

Nicméně v oné tzv. diskusi se chovají jako hadi: „Mistře, víme, že jsi pravdivý a učíš cestě Boží podle pravdy; na nikoho se neohlížíš a nebereš ohled na postavení člověka.“ Jestliže takto lichotivě začínají svou řeč, pak je na místě se ptát, proč se tedy nestali jeho následovníky. Ježíš ale poznal jejich zlý úmysl a řekl: „Co mě pokoušíte, pokrytci?“ Pokrytci je nazval proto, že svůj pravý záměr skrývají.

Farizeové se však dopustili stejné chyby, jako kdysi jeden vyšetřovatel státní bezpečnosti, který vyslychal dva faráře. Prvnímu z nich řekl: „Pane faráři, vy přece nikdy nelžete.“ On řekl: „Jsem přece farář. Já zásadně mluvím pravdu.“ Načež ho vyšetřovatel konfrontoval s nějakým jeho dřívějším výrokem, usvědčil jej ze lži a poslal do vazby. Pak

si zavolal tohoto druhého a zeptal se jej stejně: „Pane faráři, vy přece nikdy nelžete.“ On odpověděl: „Ale ano, já občas taky lžu.“ Estébáci s takovou odpovědí u faráře nepočítali a jejich připravený scénář se zhroutil. Když to uslyšeli, podivili se, nechali ho a odešli.

Farizeové se svou lichotkou také pohořeli, když automaticky předpokládali, že Ježíš bude trvat na to, že nebere ohled na postavení člověka. V řečtině je tam doslova „na tvář člověka“. Ani tady jim Ježíš na smeč nenahraje. Vlastně říká: Ale ano, já na tvář člověka ohled беру. Ukažte mi, denár. Komu patří ta tvář na minci? Císaři. Takže není vaše. Tak to vraťte tomu, čí to je. A Bohu dejte to, co náleží Bohu, tedy na čem je obraz Boží.

Farizeové jako znalci Písma dobře věděli, co nese obraz Boží. Bůh stvořil člověka k obrazu svému, čteme na začátku bible. Každý člověk na sobě nese Boží obraz. Člověk tedy patří Bohu. Patří mu farizeové stejně jako císař. Bohu patří celý svět, protože on ho stvořil. A co patří Bohu, máme také Bohu odevzdat. Tedy, odevzdat mu sami sebe se vším co máme.

A co to znamená, odevzdat se Bohu? Znamená to, že se Bohu zodpovídáme za svěřený Boží obraz, který na sobě neseme. Že zodpovídáme za svěřenou hřivnu života, kterou nám Bůh dal. Že mu svůj život odevzdáme zhodnocený a naplněný. S tím nemá co dělat daňový denár. Obraz na cizí minci náš není, ten je císařův. Císař se bude zodpovídat Bohu sám za sebe. Každý nese vlastní odpovědnost před Bohem.

Ježíš tedy jako už tolikrát obrací otázku farizeů na jejich vlastní hlavu. Nejprve si odpovězte, zda odevzdáváte Bohu všechno, co mu náleží a pak řešte nějakého císaře. Ježíšova odpověď je však obecnější než pouhý spor s farizeji.

Za prvé není pravda, že by Ježíš nebral ohled na tvář člověka. Stejně tak, jako kdysi Ježíš neviděl sedět v celnici celníka, ale člověka jménem Matouš, tak ani na minci nevidí císaře, ale tvář člověka. I tento pohled císaři patří. Tedy, že v něm Ježíš vidí lidskou bytost, a nikoliv démona, božstvo či politické zvíře.

A za druhé: Co si z rozhovoru odnesli farizeové nevíme, když jim vlastně o žádný dialog nešlo. Ale o co jde nám? Jaké jsou naše pohnutky, třeba když vstupujeme do různých diskusí?

A za třetí: Nesnažíme se také někdy zahnat Boha do kouta svými předem danými odpověďmi? Dáváme Bohu v našem životě volný prostor, který mu po právu patří?

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, nepatříme sami sobě, ale jsme tvoji. Odkryvej naše pokrytectví, naše postranní motivy a neupřímnost. A uč nás nehledat problémy tam, kde nejsou, ale řešit svůj život v odpovědnosti před tebou. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš a Spasiteli, Kriste Ježíši, slyš přímluvy své církve za lid této země. Za nás, kteří jsme tak rozdílní, máme různé pohledy na věc, máme své skálopevná přesvědčení a jen těžko je opouštíme. Prosíme, uč nás pokoře, respektu, porozumění, dávej nám vědomí sounáležitosti. Prosíme za usmíření lidí rozštěňovaných, prosíme za pokoj pro lidi vystrašené, prosíme za lidi bezradné a nerozhodné, aby získali jistu tvé vlády. Prosíme i za naše lidské vládcy, abys skrze ně prosazoval tvou svatou vůli v tomto světě. Prosíme za lid nakažené koronavirem, za lékaře a zdravotníky. Prosíme za ty, kteří se kvůli omezeným možnostem podnikání ocitli v ekonomické nouzi a v dlužích. Prosíme, Pane, pomoz nám zvládnout nesnáze této doby a zjev nám naději, kterou pro tento svět máš. Amen.*